

PIYANO SINAVI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİNİN PUANLAYICILARA YÖNELİK GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

VALIDITY AND RELIABILITY OF EVALUATION SCALE IN PIANO EDUCATION
DIRECTED FOR THE GRADERS

Yrd. Doç. Dr. M. Kayhan KURTULDU

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi
kayhankurtuldu@gmail.com

Öz

Bu çalışmada, piyano eğitimi sürecinde değerlendirme basamağına yönelik geliştirilen değerlendirme ölçeğinin, puanlayıcı piyano öğretim elemanları düzeyindeki geçerlik ve güvenirliliği incelenmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen değerlendirme ölçeği, piyano eğitimcilerinin final sınavında her öğrenci için verdiği puanlar doğrultusunda ölçülmüştür. Piyano eğitimi açısından temel basamakların yer aldığı ölçek üzerinde, her öğrenci için puanlama yapan 5 adet piyano eğitimcisinin verdikleri puanlar, Pearson Korelasyon yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Piyano sınavına birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta giren toplam 143 öğrenci üzerinde yapılan değerlendirmeler, korelasyon katsayısı ve “t” testi ölçümleriyle incelenmiştir. Toplam 143 öğrenci için değerlendirme yapan 5 piyano eğitimcisinin verdikleri puanlar arasındaki anlamlılık ve yakınlık, istatistik ölçümler sonucunda yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Elde edilen bulgulara göre araştırma için geliştirilen ölçeğin, önemli ölçüde geçerli sonuçlar verdiğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Piyano, Değerlendirme Ölçeği, Puanlayıcılar, Geçerlik, Güvenirlilik.

Abstract

In this study, validity and reliability of a performance evaluating scale developed directed for evaluating process in piano education has observed by the level of piano educators. Evaluating scale developed by the author has measured towards points given by the piano educators in final exam for every student. Points given by the 5 piano educators for every student by using the scale that includes basic steps of piano education process has compared with Pearson Correlation method. Evaluations over the 143 students that they taking piano exam in first, second and third class have examined by correlation coefficient and “t” test measuring. Correlations and meanings between the points given by the 5 piano educators, that they evaluated total 143 students, has appeared high level at the end of the statistical process. According to the achieved data this can be mentioned that scale developed for this study is resulted significantly valid and reliable.

Key Words: Piano, Evaluation Scale, Graders, Validity, Reliability.

1-GİRİŞ

Ölçme, eğitimin kontrol mekanizmasıdır. Ölçme olmadan, değerlendirme yapılamaz. Değerlendirme olmadan da geribildirim alınamaz. Geribildirimsiz, sonuçlar hakkında iyi bilgi edinilemez. Sonuçlar hakkında iyi bilgi edinilemezse de, öğrenmede sistematik gelişme sağlanamaz. Eğitimde ölçme ve değerlendirme doğru yapılırsa öğrenme başarısı artacaktır, çünkü ölçme değerlendirme öğretmede öğretmene, öğrenmede öğrenciye yardımcı olacaktır (Dalkıran, 2006: 549).

Değerlendirme, eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Bütün öğretmenler öğrencilerinin ne öğrendiği ile ilgilidir ve onların gelişimlerini takip edebilmek için uygun değerlendirme yöntemlerini bulmak zorundadırlar (Korkmaz, Kaptan, 2002: 167). Değerlendirmenin esas amacı her şeyden önce öğretimin gelişimini sağlamak olmalıdır. Değerlendirme öğrencilerin öğrenme objektiflerine ulaşip ulaşmadıklarına karar vermek ve hangi objektiflerin gerçekleştiğini anlamak için gereklidir (Göçmen, 2004: 2).

Değerlendirme, eğitimin her kademesinde öğretme-öğrenme sürecinde önemli bir unsur olmuştur. Değerlendirme, bu süreçte yer alan planlama, öğretme, öğrenme basamaklarını tamamlayan son halka olarak görülmüştür (Parmaksız, Yanpar, 2006: 161).

Colleti (1987), değerlendirmenin sağladığı faydaları aşağıdaki gibi sıralamaktadır (Parmaksız, Yanpar, 2006: 160-161).

1. Öğrencilerin ilerlemelerini belirler,
2. Öğrencilerin neyi bildiği ve anladığını değerlendirir,
3. Öğrencilerin eksiklerini ortaya çıkarır,
4. Gelişmeye teşvik eder,
5. Sınıflandırmayı sağlar
6. Öğretmenlere kendi öğretme etkinliklerini değerlendirmelerine yardım edecek ve onların gelişimine bir temel oluşturacak gerekli dönütü sağlar.

Öğretim sürecinin ayrılmaz bir parçası olan ölçme ve değerlendirme, öğrencilerin başarılarını ve eksikliklerini belirlemek, öğretim yöntemlerinin etkililiğini anlamak ve programın kuvvetli ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmak için yapılır (Birgin, Gürbüz, 2008: 164). Öğretimde ölçmenin öğrencilerin başarılarını test etmedeki en etkin yol olduğu

bilinmektedir. Bu sebeple uygulamaya dayalı disiplinlerde öğrencilerin başarılarını test etmek için performansı ölçmeye yönelik testler kullanılmaktadır.

Yeteneğin ölçülmesinde genellikle performans testleri kullanılmaktadır. Mabry (1999)'ye göre performans değerlendirmeleri için, testi alan kişiden performansını tekrar sergilemesi istenmez. Çünkü bu performansın yinelenmesi ikinci performansı etkileyen ve/veya geliştiren bir durumdur. Performans ölçümlerinde güvenilirlik, puanlayıcıların, tek bir performansa verdikleri puanlar arasındaki uyum anlamına gelmektedir. Bu puanlar uyumluysa, puanlayıcılar arası güvenilirlik sağlanmış demektir. Puanlayıcılar arası güvenilirlik, aynı performansa farklı puanlayıcılar tarafından verilen puanların tutarlı olması anlamını taşır (Ece, Kaplan, 2008: 37).

Her test bir amaç için kullanılır. Test hangi amaç için kullanılacaksa, o amaca iyi hizmet etmelidir. Testin kullanılış amacına hizmet etme özelliğine geçerlik (uygunluk) denir. Testin geçerli olabilmesi için ölçtüğü özelliği hem doğru bir şekilde, başka bir özellik karıştırmadan ölçmesi hem de güvenilir (tutarlı) bir şekilde ölçmesi gerekir. Geçerliği ve güvenilirliği bilinmeyen bir testin neyi ölçtüğü de bilinemez. Böyle bir testi kullanmak bir anlam ifade etmez (Peker, 2002: 335).

Güvenilir bir testin değerlendirme sürecine katacağı şeffaflık, öğrencilerin alacağı notları geçerli kılacaktır. Değerlendirme sistemine yönelik güven gelişmesi, öğrencilerin kendi başarılarını değerlendirebilmesine ve sürece odaklanmasına olanak sağlar. Özellikle başarı ve başarısızlık kavramlarının değerlendirme sistemi içerisinde doğru yere konulabilmesi için, ölçme aracının performansı doğru ölçebilmesi, başarılı öğrenci ve başarısız öğrenci arasında ayrım yapabilmesi esastır.

Topses (2004), başarı ve başarısızlıkla ilgili “Öğrencinin başarılı ya da başarısız olmasının nedenleri, kuşkusuz çok yönlü ve çok değişkenli olarak düşünülmesi gereken, önemli bir sorundur. Bu durum, öğrencinin kendisinin dışındaki nesnel koşullardan gelebileceği gibi, kendi yapısında var olabilecek psikolojik nedenlerden de kaynaklanabilir” demektedir. (Kılıç, 2006: 415). Öğrencinin başarı veya başarısızlık konusunda kendini ölçebilmesi, kendisini başarıya ya da başarısızlığa götüren nedenleri irdeleyebilmesi önemli bir adımdır. Öğrencilerin özellikle başarısızlığa yönelik nedenleri fark edebilmesini sağlayan en önemli araçlardan biri de değerlendirme ölçeğinin güvenilirliğidir. Öğrencinin performansını doğru biçimde ölçen bir ölçek, öğrenciye hangi noktalarda başarısız olduğunu özetini çıkaracaktır.

Performansın çoklu kaynaklar kullanarak yordanması değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılmasına yardımcı olur (Göçmen, 2004: 8). Bu sebeple piyano eğitiminde değerlendirme basamaklarının geniş tutulması, öğrencinin başarısını değerlendirmede daha tutarlı olunmasını sağlayacaktır. Fakat basamakların geniş tutulmasını yanında, değerlendirilecek olan eserin ya da etüdün sınırlarını aşmaması, gereksiz basamaklara yer verilmemesi ve not dağılımının dengeli yapılması esastır.

Müziksel performansın sistematik olarak ölçülmesi birçok nedenden ötürü gerekli bir durumdur. En önemli neden öğrencinin gelişimini takip edebilmektir. Öğrencilerin müziksel gelişimi sık sık belirlenmelidir ki, böylece en uygun materyal, içerik ve zorluk seviyesi tespit edilebilsin. Müziksel performansa dayalı öğretimin ve bu öğretim sürecinin sınıanmasının objektif bir temele dayandırılması gerekmektedir (Dalkıran, 2006: 549). Öğrencilerin gelişimini takip ederken, öğrencinin kendi gelişimi ile ilgili bilgi sahibi olmasının sağlanması süreci kolaylaştıracaktır. Kendini izleyebilen öğrencinin değerlendirilmesi, performansa yansıyan olumlu etkiler sebebiyle verimli olacaktır.

Zimmerman (2002) kendini değerlendirme kavramını şöyle açıklamaktadır; kendini değerlendirme, öğrenenin izlediği performansını, kendisine ait geçmiş performanslarla, diğer kişilerin performanslarıyla ya da belirgin performans ölçütleri ile karşılaştırması ve bu konuda bir yargıya ulaşmasıdır (Akt: Özmenteş, 2008: 170). Öğrencinin çalgı eğitimi sürecinde öğrendikleri doğrultusunda kendini izlemesi, başarısını değerlendirebilmesi açısından önem taşımaktadır. Piyano eğitimi süresinde piyano çalışmaya ve değerlendirilmeye alışmış olan ve bu yolla kendini de değerlendiren öğrencinin, başarı grafiğinin yükselebileceğini söylemek mümkündür. Öğrenci aldığı piyano eğitimi sürecinde nasıl değerlendirileceğine ve çalışma sürecinde değerlendirme kriterlerinin nasıl olacağına yönelik bilgi sahibi olacaktır.

Müziksel performans ölçümünde önemli bir değerlendirme alanı olan piyano eğitiminde, öğrenci başarılarının izlenmesi sürecinde kullanılacak ölçeklerin geçerliliği, kazandırılacak davranışların kalıcılığı açısından önemlidir. Gerek genel amaçlara, gerekse ölçülmesi planlanan eserlere ait amaçlara yönelik basamakları içeren ölçeklerin değerlendirme aşamasında kullanılması, muhtemel göreceli farklılıkları ortadan kaldırmaya ve daha objektif bir değerlendirme yapmaya zemin hazırlayacaktır. İyi bir eğitim sürecinin sonunda doğru çıktıların elde edilmesi, doğru bir değerlendirme ile mümkündür.

2-YÖNTEM

Yapılan çalışmada öncelikli olarak literatür taraması yöntemi ile piyano eğitimi, değerlendirme, değerlendirme ölçekleri ve performans ölçümü konularında ön bilgiler toplanmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında yapılması planlanan uygulama için örnek parçalar belirlenmiş ve değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek için “Sesleri Doğru Çalma”, Ritim Kümelerini Doğru Çalma”, İki El Eşgüdümü”, Bütünlük (Tempo Devamlılığı)”, Yorum ve Teknik gibi basamaklar tercih edilmiştir. Oluşturulan ölçek yardımıyla piyano dersi final sınavlarında çalınan etüt ve eserlerin değerlendirmeleri yapılmıştır.

Çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2008 – 2009 Bahar Yarıyılı Piyano Dersi Final Sınavı değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmede birinci sınıflarda 46 öğrenci, ikinci sınıflarda 38 öğrenci, üçüncü sınıflarda 59 öğrenci, toplamda 143 öğrenci ile çalışılmıştır. Piyano dersine yönelik birinci, ikinci ve üçüncü sınıf final sınavı sürecinde öğrenciler tarafından çalınan etüt ve eserler ölçek yardımıyla puanlanmıştır. Her üç sınıfta tüm öğrencilerin performansları, komisyon huzurunda gerçekleşmiştir. Toplam beş piyano öğretim elemanından oluşan değerlendirme komisyonu ile yürütülen final sınavlarında, her öğrenci için ölçek üzerinde puanlama yapılmıştır. Toplam 143 öğrenci için 5'er değerlendirme ölçeği doldurulmuş, elde edilen sonuçlar yardımıyla öğrencinin genel notu etüt ve eser ortalamalarına göre belirlenmiştir.

Her üç sınıf için 5'er kişilik komisyon huzurunda ayrı zamanlarda yürütülen piyano sınavlarında kullanılan ölçek ve bu ölçek yardımıyla her öğrenci için ortaya çıkan 5 ayrı değerlendirme puanları, istatistik ortama aktararak işlemde geçirilmiştir. İstatistik işlemlerde 5 öğretim elemanının verdiği puanlar arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Öğretim elemanlarının her öğrenci için verdiği toplam puanların etüt ve eser basamağına göre gerçekleşen ham puanları arasında yapılan ölçümler, ölçeğe yönelik tutarlılık ve güvenilirliği ortaya koymuştur. Puanlayıcı öğretim elemanlarının verdikleri notların geçerliliği ve bağıntının tespit edilmesinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmış, güvenilirliğinin tespit edilmesinde Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmış, etüt ve eser puanlamaları arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde ise “t” testi tercih edilmiştir. Ölçeğe yönelik “t” testi öncesinde normallik dağılımı testi yapılmış ve değerlerin normal dağılıma uygun olduğu anlaşılmış, buna bağlı olarak parametrik ölçümlerin

uygulanması düşünülmüştür. İstatistik ölçümlerde korelasyon değerleri +1 düzeyine yakın gerçekleşmiş, Alpha katsayısı ise .89 düzeyinde bulunmuştur. Yapılan ölçümlerden elde edilen veriler, kullanılan ölçeğe yönelik puanlayıcılar arası geçerlik ve güvenirliğin yüksek düzeyde gerçekleştiğini göstermiştir.

3-BULGULAR

Bu bölümde değerlendirme ölçeğinden elde edilen notların arasındaki bağıntıların hesaplandığı veriler yer almıştır. Her öğrencinin, 5 öğretim elemanının verdiği puanlar neticesinde aldığı etüt ve eser değerlendirme sonuçları, korelasyon değerleri açısından tablollaştırılarak karşılaştırılmıştır. Ölçeği puanlayan 5 öğretim elemanı tablolar içerisinde etüt ve eser adları ve numaralarına göre isimlendirilerek (Etüt1, Etüt2, Eser1, Eser2 vb... kullanılmıştır.

Tablo 1: Etüt Basamağına Yönelik Korelasyon Değerleri

Basamaklar	Etüt1	Etüt2	Etüt3	Etüt4	Etüt5	SS
Etüt1	---	862***	902***	886***	846***	4,5
Etüt2	862***	---	823***	902***	822***	4,2
Etüt3	907***	823***	---	920***	901***	4,6
Etüt4	886***	902***	920***	---	815***	3,9
Etüt5	846***	822***	901***	815***	---	4,1

***p<.001

Tablo 1 incelendiğinde, etüt basamağına yönelik puanların birbirine yakın gerçekleştiği gözlemlenebilmektedir. Korelasyon değerlerinin +1 e oldukça yakın gerçekleşmesi, puanlayıcılar arası bağıntının yüksek olduğunu göstermektedir. Oluşan değerler 815 ile 920 arasında dağılım göstermiş ve p<.001 düzeyine göre anlamlı bulunmuştur. Tabloda etüt adı altında numaralandırılan puanlayıcı öğretim elemanları arasındaki ilişki incelendiğinde, üçüncü ve dördüncü puanlayıcı arasındaki bağıntının en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bu duruma göre korelasyon değerleri açısından, ölçeğin etüt performansını ölçme düzeyinin yüksek olduğu söylenilebilir.

Tablo 2: Eser Basamağına Yönelik Korelasyon Değerleri

Basamaklar	Eser1	Eser 2	Eser 3	Eser 4	Eser 5	SS
Eser 1	---	798***	790***	890***	897***	2,1
Eser 2	798***	---	893***	791***	895***	2,7
Eser 3	790***	893***	---	883***	792***	2,8
Eser 4	890***	791***	883***	---	791***	2,5
Eser 5	897***	895***	792***	791***	---	2,6

***p<.001

Tablo 2’de yer alan veriler, eser basamağına yönelik korelasyon değerlerinin, etüt basamağındaki kadar olmamakla birlikte yüksek düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir. Genel dağılımda 790 ile 897 arasında gerçekleşen korelasyon katsayıları, eser basamağındaki yakın ilişkiyi ortaya koymaktadır. Gerçekleşen korelasyon katsayıları +1 düzeyine göre yüksek düzeyli bir bağıntıya işaret etmektedir. Bu duruma göre korelasyon değerleri açısından, ölçeğin eser performansını ölçme düzeyinin de yüksek olduğu söylenilebilir.

Tablo 3: Etüt ve Eser Basamağı Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Korelasyon Değerleri

Basamaklar	Eser1	Eser 2	Eser 3	Eser 4	Eser 5	SS
Etüt1	785**	781**	728**	724**	714**	4,5
Etüt2	778**	782**	815**	811**	801**	4,2
Etüt3	697*	700*	654**	722*	730*	4,6
Etüt4	781***	777***	810***	796***	810***	3,9
Etüt5	612*	633*	673*	658*	640*	4,1

***p<.001 **p<.01 *p<.05

Etüt ve eser basamaklarının karşılaştırıldığı tablo 3’e göre oluşan değerlerin +1’e yakın düzeyde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Basamaklar arası korelasyon değerleri ikinci ve üçüncü puanlayıcının etüt ve eser bağıntısında en yüksek (815), beşinci ve birinci puanlayıcının etüt ve eser bağıntısında en düşük (612) düzeyde meydana gelmiştir. Oluşan tüm değerler p düzeyinin tüm ölçüm basamaklarına göre (p<.001, p<.01, p<.05) anlamlı düzeydedir. Elde edilen korelasyon değerleri ortanın üstü ve yüksek düzeyde gerçekleşmiş, sonuçlar önem düzeyi itibariyle yüksek bir anlamlı bağıntıya işaret etmiştir.

Tablo 4 Etüt ve Eser Basamağı Puanlarına Yönelik “t” Testi Sonuçları

Basamaklar	Sınıf	N	X	SS	F	p
Etüt	1.Sınıf	46	12,00	1,7	19,71	.000
	2. Sınıf	38	14,14			
	3. Sınıf	59	40,44			
Eser	1.Sınıf	46	49,04	1,9	1,4	.255
	2. Sınıf	38	49,46			
	3. Sınıf	59	36,42			

Tablo 4 incelendiğinde, etüt ve eser basamaklarına yönelik “t” testi değerlerinin etüt basamağında anlamlı sonuçlar verdiği anlaşılmaktadır. Etüt basamağında p<.001 düzeyine göre gerçekleşen anlamlı fark, ölçeğin etüt basamağına yönelik ölçümlerde daha başarılı olduğu sonucunu desteklemektedir. Etüt basamağında oluşan anlamlı farkın üçüncü sınıf (X = 40,44) seçeneği yönünde olduğu anlaşılmaktadır. Ortaya çıkan değerler ölçeğin en güçlü noktasının etüt basamağında ve üçüncü sınıflara yönelik ölçümlerde gerçekleştiğini

göstermektedir. Elde edilen verilere göre güçlü sonuçlar veren ölçeğin, en etkin yönü etüt ölçümüne yönelik gelişmiştir.

4-SONUÇ

Çalışma sonucunda elde edilen veriler, geliştirilen ölçeğin puanlayıcılar düzeyinde geçerli ve güvenilir sonuçlar verdiğini göstermiştir. Ölçeğin her üç sınıfta final sınavına giren öğrencilerin, beş farklı öğretim elemanı tarafında değerlendirilmesi neticesinde başarılı sonuçlandığı görülmektedir. Ölçeğin korelasyon katsayıları açısından yüksek, kısmen ortanın üzeri düzeyinde anlamlı sonuçlar içermesi, yapılan uygulama neticesinde puanlayıcılara yönelik bir sistematik yaklaşım ve birliktelik sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Ölçek için yapılan güvenilirlik katsayısı ölçümünde Alpha katsayısının .89 düzeyinde gerçekleşmesi, ölçeğin önemli ölçüde yüksek bir güvenilirlik katsayısına sahip olduğunu göstermektedir. Geliştirilen ölçeğin iç tutarlılık katsayılarını belirleyen korelasyon ölçümlerinde, oluşan değerlerin +1 düzeyine olan yakınlığı, ölçeğin pozitif yönde güçlü bir anlamlı ilişki içerdiğini ve puanlayıcılar arasındaki güçlü bağıntıyı sağladığını ortaya koymaktadır.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan olumlu değerler, geliştirilen ölçeğin ve yapılan uygulamanın puanlayıcılar düzeyinde tutarlı sonuçlar ortaya koyduğunu ve ölçeğin önemli ölçüde geçerli ve güvenilir veriler taşıdığını göstermiştir. Çalgı eğitiminde ve çalgı eğitiminin en önemli basamaklarından biri olan piyano eğitiminde değerlendirme sürecine yönelik tutarlılığın sağlanması, eğitim sürecinin sonunda beklenen çıktıların elde edilmesinde yardımcı olacaktır. Bu bakış açısıyla, elde edilen olumlu sonuçların piyano eğitiminde önemli bir yeri olan değerlendirme basmağına katkı yapacağı düşünülmektedir. Piyano eğitiminde daha sağlıklı değerlendirmelerin yapılabilmesi için, ölçek geliştirilmesi veya değerlendirilmesi süreçlerine yönelik çalışmaların artırılması gereklidir. Başarılı bir öğretim sürecinin sonucunda başarısız bir değerlendirme gerçekleşmesi tüm süreci kötü etkileyecektir.

KAYNAKÇA

- Birgin, O., Gürbüz, R. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 20, 163–179.
- Dalkıran, E. (2006). Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Keman Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performansın Ölçülmesine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri, **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

- Demirbatır, R. E. (2004). U.Ü.E.F. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2001-2002 Öğretim Yılı Giriş Yetenek Sınavında Uygulanan Müziksel İşitme Test Sınavının Değerlendirilmesi, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 17(1), 29 – 38.
- Ece, A. S., Kaplan, S. (2008). Müzik Özel Yetenek Seçme Sınavı'nın Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Çalışması, **Milli Eğitim**, 177, 36 – 49.
- Ece, A. S., Kaplan, S. (2008). Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma) Ses ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 16(1), 285 – 296.
- Göçmen, G. B. (2004). Otantik Değerlendirme Nedir ve Nasıl Yapılır, XIII. **Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Kılıç, I. (2006). Ağıl Öğrencilerinin Piyano Derslerindeki Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi, **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Korkmaz, H., Kaptan, F. (2002). Fen Eğitiminde Öğrencilerin Gelişimini Değerlendirmek İçin Portfolyo Kullanımı Üzerine Bir İnceleme, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 23, 167 – 176.
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı Eğitiminde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri, **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9(16), 157 – 175.
- Özmenteş, S., Özmenteş, G. (2009). Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 17(1), 353 – 360.
- Parmaksız, R. Ş., Yanpar, T. (2006). Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 16(2), 159 – 172.
- Peker, R. (2002). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Anabilim Dalında Uygulanan Giriş Özel Yetenek Sınavındaki “Müziksel İşitme” Sınavının Seçiciliği Üzerine Bir Araştırma, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 15(1), 333 – 340.